

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvenredni nedelji in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 80.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČOVA ULICA ŠTEV. 12.
TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.
Račun pri poštnem ček, uradu štev. 13.633.

Prazne farbarije.

»Slovenski Narod« je objavil včeraj uvodnik o paritetni upravi. V tem znaku da se bo v bodoče vršil ves boj in otročje lahko bi mi Slovenci dosegli že leta 1919. in 1920. popolno upravno pariteto, samo če bi zinili le besedico. Toda tega nismo storili, ker smo odklonili Beograd kot orientalen in se šopirili s svojo namišljeno kulturo. Glavni krivec pa da je naš uradnik, ki ni hotel iti v Beograd in ki bi mogel s primernim političnim taktom več zaleči ko sto poslancev iz Slovenije. Zakaj »parlament da je večinoma zelo neinteresantna govorilnica za ljudske poslance, dočim se vse rešuje v ministrstvih«. Koliko da bi mogli pomagati slovenski uradniki našim trgovcem, če bi hoteli iti v Beograd, mesto da so pohajkovali po Sloveniji. Paritetno upravo da so zaigrali za Slovence naši uradniki, ki niso hoteli v Beograd.

Tako infamno napada uradnike oni »Slovenski Narod«, ki se ima uradnikom toliko zahvaliti, ko noben drug list.

Vsa izvajanja »Slovenskega Naroda« so prosta farbarija, ona o paritetni upravi, ki bi jo mogli doseči Slovenci, pa cinična laž.

Da obračunamo najprej z lažjo, da smo Slovenci za sebe zaigrali pariteto v upravi.

Ni še dolgo tega, ko so se vršile volitve v državni svet. Od poslancev »nacionalnega« bloka so bili izvoljeni v državni svet sami Srbi in kljub vsem protestom opozicije, ni bil izvoljen niti en Slovenec in niti en Hrvat. In »Slovenski Narod« je to odobral! Državni svet izvoli Glavno kontrolo in radikalni klub je že odločil, da se imajo izvoliti zopet sami Srbi. Državni svet in Glavna kontrola, to pa je najvišje v naši upravi in kdor je tu gospodar, ta je gospodar naše uprave. In tu nimamo Slovenci nobene besede! Paritetna uprava »Slovenskega Naroda« je prazna farbarija.

»Slovenski uradniki so krivi!« — To pa je še večja farbarija in vrhu tega še nesramnost.

Konstatiramo najprej, da se slovenski uradniki nikdar niso branili iti v Beograd in da so tudi v prvih časih v velikem številu šli. Toda vlada sama jim je onemogočila, da bi šli v Beograd, ker jih je tako škandalozno plačevala, da bi jih pri znani beograjski draginji stanovanj morali vsi od lakote umreti! In še tisti, ki so bili v Beogradu in ki so vestno ter pošteno delali, so morali — ne po lastni volji — zapustiti Beograd, ker se jim ni tpeplo. Najprej so bili iztisnjeni vsi oni, ki so bili v finančnem ministrstvu, ker se ni tpeplo nobene kontrole. Nato pa so morali iti tudi drugi, pa naj so imeli še tako »primeren političen takt«. Nočemo razpravljati o vseh vzrokih, zakaj se je storilo vse, da se je slovenskim uradnikom prigrabil služba v Beogradu, ker je to prežalostno poglavje. Če pa ni »Slovenski Narod« poučen o tej stvari, naj samo vpraša uradnike, navdušene nacionaliste, ki so bili v Beogradu, pa bo slišal več, kakor pa bi mu bilo ljubo.

Larifari je, da bi mogli slovenski uradniki v Beogradu bistveno podpirati težnje naših gospodarskih krogov. Še slovenski ministri niso mogli doseči niti desetinke tega, kar so hoteli, pa bi mogli to doseči ubogi slovenski uradniki. Finančni minister Stojadinović ima še danes zaprto v miznici dovolitev za devizne kupčije na ljubljanski borzi, toda neče je izdati, ker ima take nazore o upravni pariteti, da je devizna kupčija privilegij Beograda in da jo je mogoče trpeti le še v Zagrebu. In takih primerov bi mogli naštet nebroj in ravno tako bi

Radičevski pogoji za sporazum.

Beograd, 4. junija. Sinočnje »Novosti« prinašajo radičevske pogoje za sporazum, kakor da jih je skiciral St. Radić v pismu na Pašića. Če je poročilo »Novosti« avtentično, je še negotovo.

I. a) Značenje monarhije angleškega tipa. Monarhija angleškega tipa pomeni popolno avtonomijo selskih in mestnih občin, okrajev in glavarstev (županij), popolno ustavno svobodo, svobodo tiska, zborovalno in združevalno svobodo, končno popolno sodno neodvisnost.

b) Vlada parlamentarne večine razen v slučaju, da večina razpusti parlament ali če na volitvah ne dobi večine. V tem slučaju pripade vlada največji opozicijski stranki.

c) Razpustitev parlamenta samo na predlog parlamentarne vlade.

č) Defenzivno delo v zunanji politiki.
d) O vseh spopadih naj se razpravlja samo potom arbitraže.

II. Hrvatska Samouprava obsega ozemlje Hrvatske, Slavonije z eventualnimi korekturami v vzhodnjem Sremu. Kot odškodnino dobijo Hrvati Baranjo in del Bačke, del Bosne in južno Dalmacijo. Boka Kotorska pripade Srbiji. Hrvati dobijo odškodnino v Hercegovini. Hrvatska obdrži vse predvojne pravice in poleg tega dobi še občo pridobitno in finančno avtonomijo v skladu z interesi državne celote ter centralni sabor. Hrvati volijo v centralni sabor direktno predstavništvo po številu svojih prebivalcev.

Na drugem mestu pišejo »Novosti«, da bo Pribević v slučaju sporazuma odšel v Prago kot poslanik mesto Ljube Nešića, vendar je ta stvar še negotova.

Redni sestanki Pašića in Pavle Radića.

NASPROTJE MED ZAJEDNICO IN RADIČEVCI.

Beograd, 4. junija. Politična situacija v Beogradu postaja živahnija. V vseh političnih krogih govorijo zelo mnogo in resno o sporazumu med radikali in HSS. Za sporazum je ves beograjski tisk, tudi v kuloarjih skupščine se govori tako mnogo o sporazumu, da se mora z njim računati.

Pašić in Pavle Radić imata redne sestanke, prav tako ostali radikalni in radičevski poslanci. Sporazum ne bo ostal

brez posledic. Proti sporazumu sta Pribević od nacionalnega bloka in dr. Ivan Lorković od Hrvatske Zajednice. Ako pride do sporazuma, bo moral Pribević izstopiti iz vlade in potem likvidirati s stranko, ali pa vstopiti v opozicijo. Kar se tiče Lorkovića in Hrvatske Zajednice, namerava Zajednica odložiti mandate in izvesti v narodu opozicijo proti radičevcem. Zajednica bo skušala privedi k sebi čim več radičevskih poslancev.

Homogena radikalna vlada na vidiku.

Beograd, 4. junija. Včeraj je imel Pavle Radić sestanek s Pašićem v predsedništvu vlade. Na tem sestanku sta govorila o sporazumu. Zelo mogoče je, da pride do homogene radikalne vlade, ki naj bi do jeseni opravljala državne posle. Na jesen pa bi prišlo do ustvarjanja definitivnega sporazuma med radikali in HSS. Pašić in P. Radić sta govorila dalje o verifikaciji mandatov HSS. Poročilo ankete bo izročeno takoj verifikacijskemu odboru, ki bo na prvi seji pregledal celo stvar in nato predlagal skupščini mandate v overovljenje. Po mislje-

nju parlamentarnih grup bo ta procedura gotova najkasneje do 20. t. m., ako ne nastopijo kake nepričakovane zapreke.

Beograd, 4. junija. »Vreme« piše o verzijah o homogeni radikalni vladi, ki se baje širijo v parlamentarnih krogih. V vsakem slučaju, ako pride do sporazuma, na katerem se sedaj intenzivno dela, bodo poslanci HSS podprli to kombinacijo. Ni še gotovo, kaj bo rekla k temu Zajednica, ki hoče še nadalje ostati v opoziciji in voditi boj proti sedanjemu režimu.

Zakaj so se razbila pogajanja z Grško.

Beograd, 4. junija. Po prekinjenih pogajanjih z Grčijo je šef grške delegacije odpotoval sinoči v Atene. Izgleda, da so se odnosi z Grško poslabšali. Poslanec Frangudis je stavil v grškem parlamentu sledeča vprašanja: Koliko šol je Srbija zaprla; ali smejo Grki govoriti svoj jezik v Srbiji; ali smejo imeti v posesti nepremičnine. Dalje: Koliko Grkov je v Srbiji in v kakih odnosih je srbska vlada z Grško. Na omenjena vprašanja mu mora odgovoriti predsednik vlade.

Grška vlada je prekinila pogajanja, ker je naša vlada stavila sledeče pogoje: 1. da se razširi svobodno pristanišče v Solunu, ker je okoli 50.000 km² naše cone pod vodo. To je Grčija namenoma

mogel to storiti tudi »Slovenski Narod«, če bi ostal zvest svojim tradicijam in če ne bi prodal svojega prepričanja.

Ne »upravna pariteta«, ne slovenski uradniki, ampak tisti, ki so rekli »da« na vsako zahtevo Beograda, ti so zakrili, če propade naše gospodarstvo in če smo izgubili milijone premoženja. To je suha in enostavna resnica, vse drugo pa le prazna farbarija!

Seja skupščine.

Beograd, 4. junija. V skupščini je bilo včeraj zelo živo. Vlada ni imela svojih sej. Na seji narodne skupščine je bila diskusija o zakonu o poljedeljskih kreditih. Nastopilo je več govornikov in kritikovali so zakon. Seja je bila končana ob 11.35. Današnja seja prične ob 9. z dnevnim redom: Interpelacija zemljoradnika Dim. Vujića o gojenju sladkorne pese in o kartelu tovarn za proizvodnjo sladkorja. Vlada se je včeraj skušala sporazumeti z opozicijo, da se skrajša diskusija o poljedeljskih kreditih, ker zakon še ni bil sprejet v načelu.

DELO PARLAMENTARNIH SEKCIJ.

Beograd, 4. junija. Včeraj se je vršila seja odbora za prošnje in pritožbe. Materij komitskega vojvode Tankosića je dovoljena pokojnina z dokladami v znesku 3000 Din mesečno.

Sekcija za proučavanje zakona o sodnikih je sinoči stilizirala poslednje člene. Skupščinski odbor za zakonski predlog o obrtni banki je imel svojo sejo, na kateri se je konstituiral sledeče: predsednik Kojić, podpredsednik Krizman, tajnik Jocimović.

NASPROTJA V OPOZICIONALNEM BLOKU.

V času, ko je bil P. Radić pri Pašiću, je Nastas Petrović posetil dr. Polića in Trumbića, nato še Davidovića. Nastas Petrović in vsi omenjeni so proti vsaki kombinaciji R. R.

Po razstanku s Pavlom Radićem je pozval Pašić k sebi Maksimovića, Srškića in Uzunovića. Vsi omenjeni ministri so kompetentni za mandate HSS.

OSTRI NAPADI ZAJEDNIČARSKEGA GLASILA NA VLADO.

Zagreb, 4. junija. Današnji »Hrvat« napada zelo ostro režim radi ustavitve sarajevske »Pravde«. Hrvatska politika se ne bo nikdar odrekla muslimanom in jih ne bo prepustila na milost in nemilost hegemonistični politiki beograjskih velikih Srbov. Hočemo ljudski in ne volčji sporazum, konča list.

BELA KUN ARETIRAN?

Lisabona, 3. junija. Znani madžarski komunist Bela Kun, predsednik svoječasne madžarske sovjetske republike, je bil v Lisaboni aretiran. Udeležil se je zadnje vstaje in bil nato skupno s svojim tovarišem Ramosem in drugimi revolucionarji deportiran v Portugalsko Zapadno Afriko.

PRED NOVO ŠPANSKO OFENZIVO.

Madrid, 3. junija. Primo de Rivera je izjavil v Valenciji, da so stopili maroški dogodki v dolžino fazo. Vlada bo v najkrajšem času apelirala na narod, ker bodo nove žrtve potrebne. Prepričan je, da bo nameravana ofenziva dala Špancem vse maroško obrežje v roko.

RUSIJA PRIZNA CARKE DOLGOVE.

London, 3. junija. Sovjetski londonski poslanik Rakovski je izjavil, da bi bila Rusija pripravljena priznati carske dolge, če bi angleški finančniki omogočili gospodarsko obnovo Rusije.

ANGLEŠKO DELAVSTVO ZDRUŽENO.

London, 4. junija. Danes bo ustanovljena enotna organizacija za vse angleško delavstvo. Takoj po združitvi vseh petih delavskih organizacij se prično priprave za mezno gibanje.

Politični položaj.

Današnji »Kmetijski list« objavlja na uvodnem mestu sledeč članek:

»Politični položaj se razvija popolnoma normalno. Z govorom Urošiča, dr. Superine in naposlledku Pavla Radića je ustvarjena taka atmosfera, da sporazuma ne prepreči nobena sila več. Res je za »mentalitet« političkov Pašičevega kova nastala z novo taktiko, ki so jo v Beograd prinesli Hrvatje, nova doba in dosedanje metode bizantinsko-balkanskega mešetarenja in varanja je konec. Vlastodržcem to ni po godu in zato momentano uspevajo intrige malih ljudi, ki so svojo bodočnost sezidali baš na nadaljevanje notranjega spora. Ali samo momentano! Kako močna volja po sporazumu pa je v samem srbskem delu našega naroda, priča najbolje dejstvo, da gre absolutno discipliniran član radikalnega kluba, preprost kmečki poslanec, izvoljen v srcu Sumadije, do samega kralja in prosi na najvišjem mestu, da naj krona vpliva na g. Pašića, da sporazum z Hrvatji pospeši.

Hrvatje imajo silno lepo stališče. Prišli so. Priznali državo in kralja ter hočejo aktivno sodelovati na ureditvi našega notranjega življenja. Odpovedali so se vsemu, kar nas je ločilo ter ne stavišjo nikakršnih predpogojev. Pripravljeni so glasovati za vse državne potrebe, za izdatke, kakor za kritje in za vse dobre zakone. Hočejo v vlado, ali ako more biti dobra in njim pravična brez njih, glasujejo za vse gorenje tudi če niso v vladi. In pred vsem hočejo skupnega sodelovanja v cilju, da se medsebojno do dobra spoznajo. Se le po dobrem obojestranskem spoznanju bi se pristopilo k sporazumevanju, ki ob toliki dobri volji ne more biti niti več bog ve kako težko. Za sedaj pa ne zahtevajo absolutno ničesar, razven, da se nekatere vnebovrišne krivice upravnih oblasti na Hrvatskem odpravijo.

Tudi gospod Pašić v svoji dolgoletni praksi kaj takega še ni doživel in zato je nezaupljiv ter se boji, da bi morda Hrvatje ne bili pozneje tako cenó in pa slepo poslušni, kakor je politično podjetje Pribečević, Zerjav et komp. Za vsakega politika razumljivo, da bi gospod Pašić silno rad ohranil Pribečevićovo rezervo ter jo izigral proti Hrvatom »prama potrebi«. To bi bilo mogoče na dva načina. Ali da Hrvatje gredo v vlado z gospodom Pribečevićem, ali pa da se g. Pribečević umakne sam v pozno opazovalca, vedno pripravljen, da uskoči za svojo idejo, če bi nova kombinacija grozila s kakšno potezo, da ugonobi državo ali kakršnokoli v njej postoječo vrednoto. Prvi slučaj, sodelovanja z g. Pribečevićem — Hrvatje absolutno

odklanjajo, ker v tem slučaju ne bi mogli poslanci pred svoje volilce. Za drugo gesto — da se umakne g. Pribečević sam — pa smatrajo poznavači junaka iz Like za premajhnega človeka. Zato uspevajo še nekaj časa intrige, zato je položaj tak, da ga trenutno vsakdo lahko naslika po svoje in da javnost ne more videti resnice, kakor stoji pred nami. V politiki pa je temeljni zakon tak, da kogar ne morete pridobiti, morate stresti! Kdo bo v tem slučaju strit, ni težko izračunati. Za 67 timi hrvatskimi poslanci stoji enodušno trdno sklenjen ves hrvatski narod, za g. Pribečevićem nekaj prijateljev v siromašni in zaostali Liki ter nekaj pojedinih špekulantov po celi državi, ki bi radi živeli politično in gospodarsko ob tem, da se igravajo za večje Srbe od Srbov samih ter pogoltnejo še tako gospodarsko in politično škodo, samo da sede pri oblasti in jo izkorišča. Tam živa narodna zavest, tu špekulacija! Tam pravica in volja celega naroda, tu natezanje pojedincev, kako se ohraniti pri političnem življenju! Kdo more torej konečno zmagati.

Hrvatje lahko mirno čakajo, da dosežejo, kar jim gre. Stori se vse, kar je bilo potrebno in ne mudi se jim! Ali kaj bo, če se naveličajo čakati, pa spet gredo? Kaj bo, če spet gredo, po vsem tem, kar so s svoje strani doprinesli za sporazum, a jim je bila bratsko prožena roka odbita? Treba pomniti, da imajo že celokupno vodstvo v ječi, šefa stranke celo pod obtožbo veleizdaje, da je torej še toliko in toliko njihovih prvih ljudi, ki trpe za svoje ideale, trpe za pravice hrvatskega naroda. Kdo ima pogum prevzeti na sebe odgovornost za zopetni odhod Hrvatov? Mirno trdim, da takega človeka Srbija nima!

Kako se bo stvar končala in kdo bo zmagal, ni težko predvideti? Zato se mi ubogi Ribnikar, ki ima pri »Jutru« in »Domovinu« našo stranko »čez«, vselej smili, kadar se v svojih noticah jezi na mojo malenkost ter vse žalostno stanje njihovega političnega položaja vali na mojo ubogo zgornost. Ni daleč, ko bo znano tudi zanjemu Slovencu, da je tako moralo biti, ker je tako zahteval naraven razvoj, prva zapoved življenja, dasi je bilo v Sloveniji prepovedano iskati resnice. Če se pristavim, da imajo klerikalci isti interes, kakor mladini, to je, da ne nesigurno stanje še naprej traja, ker bi s sporazumom med Hrvatji in Srbi za vselej umrla politična važnost gospodina Korošca, sem povedal za današnje prilike vse.

Beograd, 31. maja.

Ivan Pucelj.

Češkoslovaška politika.

Izjave ministra Hodže.
Češkoslovaški poljedelski minister Hodža, velik in iskren prijatelj Jugoslovenov, predsednik češkoslovaške-jugoslovenske lige, je sprejel beograjskega novinarja Vinaverja ter mu podal zanimiv ekspozé o politiki češkoslovaške agrarne stranke ter o glavnih ciljih češke politike.

Sila agrarne stranke.

Minister Hodža je dejal: »Kakor veste sem podpredsednik agrarne stranke, kateri je na čelu švehla. Ta stranka je dobila pri zadnjih občinskih volitvah ravno 2 milijona glasov in je najmočnejša češka stranka. Po izključenju bivšega ministra Praška je stranka popolnoma složna in edinstvena, demokratična, seljačka in slovanska. Prašek ima pristaše samo med bogatimi posestniki, toda pri prihodnjih volitvah ne bo mogel dobiti niti mandata za sebe.

Odnosaji do Rusije.

Naša stranka ima razne naloge. Na zunaj je do kosti slovanska. Ona je delala z vsemi silami za sporazum s Poljaki in ga tudi izvedla. Ona je navdušena pripadnica bratstva z Jugoslavijo. Ona podpira rusko emigracijo in dela na priznanju sovjetske Rusije. Pred kratkim sem zahteval, da se to vprašanje likvidira. Rusijo se mora priznati! Dosedaj se to ni zgodilo vlad opozicije dr. Kramarja (ideala naših mladincev. Op. ured.). Preje je bila Rusija nada slovanska. Danes je sveta dolžnost slovanskih svobodnih držav, da pomagajo Rusiji. (Primerjaj izjavo našega, še vedno aktivnega poslanika Spaljakovića, da ne da Jugoslavija niti najmanjši pomoči sovjetski Rusiji, pa če bi vsled tega poginilo tudi 20 milijonov Rusov. Op. ured.) Rusija evoluirala, ona je povdarila pomen kmeta in gre k priznanju privatne lastnine. Rusijo treba priznati in ji pomagati z industrijo, strokovnjaki in moralno. Sedanja vlada v Rusiji je prehodna faza ruskega ozdravljenja, toda ta vlada, naj bo kakršnakoli, predstavlja današnjo Rusijo. Naša dolžnost pred zgodovino je, da Rusiji pomagamo.

Samo Bolgarska je tako nesrečna, da je za sedaj zapustila slovansko orijentacijo, ki jo je krepko začel veliki Stambolijski, ta krepki Slovan. V Jugoslaviji so vse stranke slovanske, na Češkem so one najmočnejše, na Poljskem pridejo one do polne veljave. Slovansko organizirano seljačko morje ni utočja.

Ujedinjujoča sila agrarizma.

Naši narodi so bili vsled zgodovine in volje mogotcev dolgo razjedinjeni. Glavna naloga slovanske politike je ujediti to, kar je usoda po mačehovski razdelila. V naši državi obstoji problem Češke, katero je uporabljal Dunaj in Slovaške, ki je bila pod Budapešto.

Tri stranke so, ki bi mogle izvesti notranje ujedinjenje. Prva je socialno demokratična. Ona ima malo zaslombe na Slovaškem in to bodo pokazale tudi prihodnje volitve. Druga je klerikalna stranka. Ona je doživela v vprašanju edinstva polom, ker se je

vodja slovanskih klerikalcev Hlinka odcepil od čeških klerikalcev. Hlinka je lokalni separatist. Za seboj ima 40 odstotkov pobožnega slovanskega ljudstva, ki živi še v tradicijah Marijinega kraljevstva. Pobožni in zagriženi Madžarska se je smatrala za Regnum Marianum, kraljevstvo Matere Božje. Pod vplivom teh mističnih čustev so Hlinkovi volilci. Hlinka še ni prišel do širokega nacionalizma, temveč izhaja iz religioznega, lokalnega separatizma.

Agrarna stranka je pokazala največjo silo v smeri ujedinjenja. Njeno geslo: seljaki na okup! — je privedlo pod zastavo agrarizma i Čehe i Slovake. Izgledi so, da bo agrarna stranka odigrala do konca to svojo vlogo, ki jo ji je dala zgodovina in definitivno ujedinila Čehe in Slovake. Kot Slovak vodim to strujo v češkoslovaški agrarni stranki. S pomočjo seljačke stranke, realne, brez mističizma, demokratske in slovanske se bo izvršilo definitivno ujedinjenje obeh plemen.

Bodočnost češkoslovaške politike.

Danes je položaj sledeč: V vladnem bloku je 84 socialistov (narodnih socialistov in socialnih demokratov), 41 zemljoradnikov, 20 konservativcev (narodni demokrati dr. Kramarja) ter 20 klerikalcev. Zadnje volitve so bile leta 1920. in za nekaj mesecev bodo nove. Po vsej priliki bodo dale sledeče: Socialisti bodo napredovali, klerikalci bodo nekaj izgubili v korist konservativcev, agrarna stranka pa bo številčno zelo napredovala. Vladni blok bo močnejši in oslabljeni bodo levčarski socialisti. Nova vlada bo še močnejša, še bolj enotna in agrarci bodo imeli v njej prvo besedo.

Nemški problem.

Sem za to, da v psihološko ugodnem trenutku vstopijo v vlado tudi Nemci. Mi smo za realno demokratično politiko. Nemcev je mnogo. V glavnem niso za katastrofalno politiko sabotaže države. Manjšina je pangermanistična in izvolitev Hindenburga je za dolgo vrsto let preprečila njihovo iztreznjenje. Večina vidi realnost države in silo mednarodnih dogovorov. Ta večina pa se psihološko še ne more sprijazniti s to državo. Problem je torej kako samo psihološki in nemška psihologija bo ozdravila. Odločno sem za to, da v tem trenutku stopijo v vlado tudi Nemci. Češkoslovaki nismo ozkostrni šovinisti, mi ne provokiramo Nemcev in brez vsega moremo skupno delati z Nemci, ko bo trenutek za to zrel in spoznajo to tudi Nemci, kar so nezvestno sicer že spoznali.

Prijateljstvo z Jugoslavijo.

Osnovna črta vsake naše politike je iskreno prijateljstvo, bratstvo in najbolj intimna zveza z Jugoslavijo. Narod hoče tako in ni stranke, ki ne bi bila veren odmev te narodne volje. To prijateljstvo, spontano in globoko, se mora razviti in gojiti kot najbolj dragoceno pridobitev. Pristaš sem absolutnega in popolnega bratstva. V kratkem grem na Poljsko, da izvedem, kar smo se dogovorili, a nato grem v Beograd. Kot predsed-

nik češkoslovaške-jugoslovenske lige delam z vsemi silami na tem, da postane to lepo bratstvo še bolj živo, še bolj ustvarjajoče. To mora biti ena od glavnih nalog vseh naših politikov. To bratstvo je tako jasno in tako očividno, da o njem ni treba niti debatirati!

Nekdaj se je pri nas povdarjalo, da se moramo učiti od Čehov, če hočemo napredovati. Mislimo, da je to še danes nepobitna resnica. Čehi pravijo, da se je treba zanimati za slovansko Rusijo, ji pomagati in priznati njeno vlado, pa bodi to že kakršnakoli. In kaj delamo mi?

Čehi pravijo, da je treba izvesti sporazum med Slovani, celo med najbolj oddaljenimi Slovani. In kaj delamo mi? Celo sporazum med Hrvatji in Srbi se ne more pri nas izvesti.

Čehi pravijo, da je rešitev v demokraciji, da je v agrarizmu ujedinjujoča sila, da je potrebna sloga vseh strank za napredek države. In kaj delamo mi?

Na čisto nasprotnih potih pa bodi naša politika in ali je čudo, če ni onih napredkov, ki bi morali in mogli biti?

Politične vesti.

— Do sporazuma bo prišlo in mora priti. Glavni organ radikalne stranke »Samouprava« piše: »Sporazum med Hrvatji in Srbi se sedaj izdeluje v diskretnih pogovorih. Izjavi Pavle Radić in Superine sta napravili v vsej državi in v prijateljski tujini najboljši utis. Ti izjavi stao odstranili najtežje in najtežje zapreke za zaključenje sporazuma med Hrvatji in Srbi. Na obeh straneh zaželeni sporazum se danes z lahkoto doseže in se bo tudi na vsak način dosegel. Tega sporazuma se morajo iskreno veseliti vsi rodoljubi v državi in vsi prijatelji našega naroda v tujini. Tega sporazuma so se morali navidezno veseliti tudi oni mračneži, katere bo vrigel sporazum v politično brezpomembnost in ki so si zato začeli prizadevati, da ga preprečijo... Proti koncu uvodnika še pravi: Pašičev sporazum mora imeti na sebi obležje resnosti in uvidevnosti, ker se imajo z njim urediti življenjski interesi naroda ter države. Tak sporazum se bo naredil na veliko jezo Joce Pižona in njemu sličih ter na veliko radost vseh rodoljubov. Tako bo in tako mora biti.« — Beležimo ta uvodnik »Samouprave«, čeprav njenim besedam ne verujemo dosti, ker je imela radikalna stranka že ved ko dovolj prilike, da z dejanji dokazuje svojo pripravljenost za sporazum.

— Verifikacija anketiranih mandatov HSS mora biti izvedena do dne 28. t. m., ker tedaj poteče zadnji dan roka, ki ga določa poslovnik. V radikalnih krogih se radi tega vedno več pažnje posveča vprašanju verifikacije mandatov HSS in splošno se ugotavlja, da bodo vsi mandati verifikirani. V ozki zvezi s tem se tudi vedno več govori o sporazumu, ki je po splošnem mnenju neizbežen. Razlike so le v tem, da so nekateri mnenja, da pride do sporazuma v kratkem, dočim mislijo drugi, da ga ne bo pred jesenjo.

— Pogajanja imajo oficijelen značaj. — Pavle Radić je izjavil dopisniku »Politike«: »Vsi razgovori o sporazumu med predsednikom vlade in menoj, kot upolnomočenim predstavljateljem seljačke stranke imajo po govoru g. Pašića oficijelen značaj. Moji zadnji razgovori z g. Nikolom Pašičem niso več razgovori dveh neodgovornih faktorjev, temveč so to bili razgovori dveh upolnomočenih predstaviteljev, predsednika vlade in predsednika seljačke stranke. Oficijelna pogajanja so se začela. Ta izprememba je utemeljena od razmer. Stvar sama pa zahteva, da se ne objavlja. — O razgovorih, ki se vodijo med g. Pašičem in menoj, vejo samo g. Pašić, jaz in oni, ki morajo to vedeti.«

— Kongres radikalne stranke bo septembra meseca. Dan kongresa še ni določen. Na kongresu bo izvedena reorganizacija stranke in izpremenjeni bodo deloma tudi statuti, ki so bili določeni na zadnjem kongresu, ki se je vršil pred petimi leti.

— Grozovitosti Cankove vlade. V bolgarskem delu Makedonije besni nezasišlan teror komitov. Pristaši zemljodelske stranke se ubijajo brez sodbe in samovoljno. Prijete zemljodelce mučijo na najbolj grozovite načine. Tako so pred nekaj dnevi komite prijeli v vasi Pehečev nekega zemljoradniškega voditelja, mu odsekali glavo in jo natakili na kol. Njegovo truplo pa so potem oslili in ga poslali njegovi ženi. — Aretacije zemljoradniških pristašev trajajo dalje. Najbolj solidna organizacija zemljoradnikov v Ferdinandovem ne obstoji več, ker so vsi njeni člani ali zapti ali pa ubiti. — Protogorov. Vest o uboju Protogorova se še nadalje vzdržuje. V Sofiji se govori, da je prišlo do krvavih pobojev med komiti, federalisti in avtonomisti. Tedaj je bil v Custendilu, kjer je prišlo do poboja tudi general Protogorov, ki je skušal oba tabora pomiriti. Tedaj da ga je nek federalist ubil s samokresom.

— Posestvo kralja Borisa. V razgovoru z beograjskim novinarjem Vinaverjem je povedal češkoslovaški minister Hodža sledečo senzacijo: V češkoslovaški javnosti se že od nekdanj piše o sporu, ki je nastal v rodbini Koburg zaradi velikega veleposestva Koburžanov na Češkoslovaškem. Z gotove strani se je izvajal največji pritisk, da bi bilo to veleposestvo dodeljeno kralju Borisu. Toda, dokler sem jaz minister kmetijstva se to ne bo zgodilo in ravnokar sem izdal odredbo, da pade veleposestvo pod agrarno reformo. Veleposestvo pripada češkoslovaški državi in nobena intervencija ne bo pomagala kralju Borisu.

— Kako spoštujejo Francozi posebnost pokrajin. V Strassburgu sta bila te dni predsednik francoske republike Doumergue in ministrski predsednik Painlevé. Slednji je imel nad vse pomemben govor, v katerem je izjavil, da se ne bo za Alzacijo-Loreno odre-

dila nobena nova upravna določba, ne da bi se o njej izrekli zastopniki Alzacije-Lorene. V najkrajšem času bo ustanovljen poseben odsek za alzacijo-lorenske zadeve. V tem odseku bodo zastopane vse alzacijo-lorenske stranke. Predsednik Doumergue je imel enako pomemben govor in dejal, da zahteva Francija samo zaupanje. Ne sme se zameriti Franciji, če je previdna in če zahteva jamstvo za obljubljeno varnost. Toda Francija ima vedno dobro voljo razumeti težnje Alzacije-Lorene. — Naša vlada, ki pobere vsako slabo francosko uredbo, bo dobro storila, če bi pobirala tudi dobrih in to zlasti glede spoštovanja posebnosti pokrajin.

— Težke obtožbe proti Horthyju. Aretirani Beniczky je objavil v »Az Ujsagu«, kako je prišlo do umora časnika Szomogyja in Bacsova. »Az Ujsag« je bil takoj zaplujen in proti njegovemu uredniku uvedena preiskava. Kljub temu pa se je za vsebino v listu objavljene izjave Beniczkyja bliskovito zvedelo po vsej Budapešti. Med drugim pravi Beniczky o Horthyju, da je ta nekoč dejal: »Pogromov ne bo več, toda nekateri se bodo kopali« (v svoji krvi). — Ko je nadzoroval Horthy v detašma Osztensburg, ki je bil znan po svoji krvoličnosti, je dejal Horthy: »Vi ste že dovolj divjali, pustite tudi nam nekaj.« Ko so govorili oficijeli o napadih žurnalista Szomogyja na vlado Horthyja in dejali, da bi bil že čas, vreči »tega žurnalista« v Donavo, je dejal Horthy: »Ne govoriti, ampak storiti je treba!« Kmalu nato je bil Szomogy v resnici umorjen. — Odkritja Beniczkyja so naredila seveda senzacionalen utis. Madžarska vlada seveda pridno demantira, samo, da ji nihče več dosti ne veruje.

Prosveta.

KONCERT GLASBENE MATICE.

Opozarjamo na današnji cerkveni koncert, ki ga priredi Glasbena Matica v Franciskanski cerkvi ob 8. uri zvečer. Na tem koncertu se ponovi Cesar Frankovo delo »Blagica«, ki je pri prvem svojem izvajanju zelo glasno odobravanje publike in kritike. Prepričani smo, da bo delo v cerkvi še mnogo bolj veličastno uspelo kakor v koncertni dvorani. Pri cerkvenem koncertu sodeluje okrog 150 ljudi, izmed teh 6 solistov, pomnožen simfoničen orkester in okrog 90 zbor. Cena vstopnic je znižana ter se dobivajo v Matični knjižnici.

Posestnike današnjega cerkvenega koncerta Glasbene Matice opozarjamo, da sta v Franciskanski cerkvi odprta dva vstopa in sicer glavni vhod nad stopniščem in stranski vhod iz Miklošičeve ceste, dočim ostane vhod na porti vsled poprav zaprt. Občinstvo prosimo, da kupi vstopnice že v predprodaji, zvečer se bodo prodajale vstopnice od 7. ure dalje pod stopnicami pri glavnem vhodu. Vstopnice vseh vrst je še dovolj na razpolago.

KONCERT JUGOSLOVANSKE GLASBE V NEMCIJI.

Pred seboj imam vzpored koncerta, katerega je priredila Nemško-jugoslovaška družba v Frankfurtu ob Mainu začetkom meseca maja. Sodelovali so a capella zbor Hermana Scherchena, ga Beatrice Sutter-Kottlar (solspevi) in g. Danilo Švara (klavir). Pred začetkom koncerta je govoril dirigent g. Scherchen o jugoslovanski glashi. Zbor je pel Lajovčeve mešane zборе »Bolest Kovač«, »Kisa« in »Medved z medom«, solistinja je pela L. M. Škerjančeve pesmi »Počitek pod gorco«, »Pred zrcalom«, »Večernac«, dalje pa narodne pesmi »Dekliška pesem« (bosanska), »Luna sije« in »Je pa davi slanica pala« (slovenski), pianist je sviral Marija Kogojca »Andante cantabile«, Adante piu mosso« in L. M. Škerjančev »Prelude«. Koncert je zaključil zbor s S. Mokranjčevu X. rukovet, »Biljana platno belešec«. Vse pesmi so seveda peli v nemškem jeziku, v prav dobrem prevodu. Zasluga, da se je frankfurtska publika prvič mogla seznaniti z jugoslovansko glasbo gre g. Hermanu Wendlu, velikemu prijatelju Jugoslovanov, na čigar inicijativo se je koncert vršil.

Ljubljanska drama je naštudirala Pecijo Petrovića: »Vozel« in Angleža Mannarsa: »Pegico mojega srca«. Zaradi pozne sezone bosta premijeri teh dveh veseliger v jeseni. Prvo režira g. Osipovič, drugo g. Skrbinašek. V nedeljo 7. t. m. vprižori šola s svojimi gojenci Shakespearjevo komedijo »Kar hočete«.

Obločnica, ki se rojeva, privlači v dveh vozlih s prologom, spesnil Iv. Mrak. Tako so nazvali svobodni gled. umetniki novo dramatično tvorbo, katero bodo uprizorili dne 4. junija ob 8. uri zvečer v Mestnem domu. Prireditelj bo zanimiva, ker predstavlja, kakor trdi avtor docela novo stremljenje. V prividu nastopijo gđ. Marja Gorčeva, g. Ivo Mrak in g. Beno Reš.

NOVA UČNA KNJIGA.

Te dni je izšla nova učna knjiga prof. F. Siča pod naslovom »Princip in teorija bančne knjigovodstva«, katero je založila knjigarna Ig. Kleimayr & Fed. Bamberg, družba z o. z. — Knjiga je namenjena v prvi vrsti slušateljem trg. akademije in dijakom trg. šole; po svoji vsebini pa je zelo prikladna za bančne uradnike, zlasti mlajše, t. j. one, ki se pripravljajo za bančni izpit a jim specijalno delo ne nudi splošnega pregleda. Knjiga obravnava metodno vse bančne posle v njihovih principih s posebnim povdar- kom na organizacijo modernih bank. Bilanci, fuziji bilanc in fuzijam akcijskih družb so posebej posebna poglavja. Dobro bo služila tudi trgovcem in tvrdkam, ki imajo posla z bančnimi zavodi in samoukom. Knjiga je po svojih razlagah sicer kratka, a vendar jedrnata. Založba Ig. Kleimayr & Fed. Bamberg, družba z o. z. si je prizadejala, da nastavi zmerno ceno. Din 34.— je z ozirom na komplicirani stavek in vrednost knjige jako nizka cena.

Dnevne vesti.

STANOVANJSKI KOT DAVČNI ZAKON.

Čeprav je novi stanovanjski zakon kljub večletnim praktičnim izkušnjam naravnost vzorno slab, ga je vendar marsikateri hišni posestnik z veseljem pozdravil. Ker stanovanjski zakon ne daje sicer novih stanovanj, zato pa podražuje stanarino in sicer v Srbiji 6 do 9 krat, v Sloveniji pa 24 do 36 krat. In zato je mislil marsikateri hišni posestnik, da pride po stanovanjskem zakonu do lepih dohodkov.

In bi tudi v resnici prišel, če bi ne bilo — davkarije. Ta ima namreč od podražitve stanovanj glavni dohodek, nič manj kakor celih 75 odstotkov. V gotovih slučajih pa celo več.

Tako smo dobili mesto stanovanjskega nov davčni zakon in sedaj niso razočarani le najemniki, temveč tudi hišni posestniki. Smeji jemu, ali pa se bo res mogla — se edinele davkarije. Ali pa se bo res mogla — smeji? Odgovor na to morejo dati edinele hišni posestniki sami.

— Iz »Jutrovec« poročila o manifestacijah Orjune v Beogradu: »... nato pa nepregledna vrsta praporov iz cele države, 86 po številu«.

— Od državnega higijenskega zavoda smo prejeli z ozirom na poročilo našega dunajskega dopisnika o škandaloznem zastopanju Jugoslavije na mednarodni higijenski razstavi na Dunaju pojasnilo, da se ni razstave uradno udeležilo ministrstvo narodnega zdravja, temveč se je udeležilo razstave le beograjsko društvo Rdečega križa. Pojasnilo državnega higijenskega zavoda v Ljubljani je popolnoma odveč. Prvič ni nihče niti očitil ljubljanskemu zavodu in je zato nepotrebnost, da nastopi ta v obrambo ministrstva zdravja, ki je krivo že s tem, ko je dopustilo, da se beograjski Rdeči križ udeleži razstave in vsled svoje nesposobnosti škoduje državi nemu ugledu. Napaka pa je tudi to, da se ni ministrstvo zdravja samo udeležilo razstave in na sličen način, kakor češkoslovaško ministrstvo poskrbelo za propagando za Jugoslavijo. Napaka je tem večja, ker se je ravno v ministrstvu zdravja izvršilo že mnogo dela in je naše najbolj pozitivno ministrstvo.

— Da ne bo »Slovenski Narod« po nepotrebnem čenčaril o komunističnih organizacijah na slovenskih srednjih šolah, ga še enkrat pozivljamo, da objavi rezultat preiskave. Podatke mu ne bo težko dobiti, vsaj je njegov vrhovni upravitelj tudi šef prosvetne uprave za Slovenijo.

— Človekoljubje. »Slovenski Narod« poroča, da je bil učitelj Guna izključen, ker da je bil vodja tajne komunistične organizacije. Guna je sedaj dobil službo v Jugoslovanski tiskarni in vsled tega je »Slovenski Narod« silno ogorčen. Vprašamo človekoljubne pri »Slov. Narod« ali Guna sedaj sploh ne bi smel dobiti nobene službe? Ali naj gre živ v grob?

— Umrl je v Zagrebu bivši član Narodnega gledališča v Ljubljani in dolgoletni član Narodnega kazališča v Zagrebu g. Niko Stojković. Njegov pogreb se je vršil dne 2. t. m. na zagrebško pokopališče. Bodi mu ohranjen časten spomin!

— Otvoritev liške železnice. Proga Gračac — Knin je dograjena ter se odprla najbrž že dne 12. julija. Prvi poskusni vlak bo vozil dne 28. junija. K svečani otvoritvi je povabljen tudi kraj.

— Hrvatski novinar in albumu zločincev. V petek je bil pozvan odgovorni urednik »Istarske Rijeke« Ivan Stari na tržaško kvesturo. Izročili so mu dekreta o dveh zaplemlih imenovanega lista, nato pa so ga odvedli v drugo sobo v fotografski atelje ter ga fotografirali za album zločincev. Tako bo nosil vsak orožnik v Julijski Krajini, posebno pa v Istri njegovo sliko v svoji torbi. In kaj je zagrebel Ivan Stari? Nič drugega, kakor to, da vestno vrši svojo novinarsko dolžnost pri narodnem glasilu slovenskega življa v Istri. Zato je težko reči, ali je dokument zavite cature, ki ga involvira postopanje tržaške kvesture bolj ogaben, ali bolj smešen!

— Začetek počitnic na osnovnih šolah. Na vseh osnovnih šolah se konča pouk okrog 10. junija ter se prične izpiti. 28. junija se konča šolsko leto ter se začne počitnice, ki trajajo po novem osnovnošolskem zakonu do 1. oktobra.

— Dijaške legitimacije za znižano vožnjo po železnici. Prometno ministrstvo je odredilo, da veljajo dijaške izkaznice za znižano vožnjo po železnici za odhod ob zaključku šolskega leta od 1. junija do 20. julija, za povratek pa od 15. septembra do 20. oktobra.

— Zgradba novega poslojpa finančnega ministrstva. V nedeljo ob 11. dopoldne je bil položen v Beogradu na vogalu Nemanjine in knez Miloševke ulice na svečan način temeljni kamen za zgradbo poslojpa ministrstva financ. Zgradba bo zidana v romanskem stilu. Pozneje se zgradi velika palača, centralna zgradba, v bizantinskem slogu. Za izdelavo načrta je že razpisana natečaj. Temeljni kamen je položil finančni minister v prisotnosti velikega števila uradništva in meščanstva.

— Belgijska konzularna agencija na Sušaku. Belgijska vlada je vzpostavila na Sušaku konzularno agencijo. Vodstvo je poverilo predsedniku tamkajšnje belgijske lesne eksploatacije Jose-u Barbier-u.

— Raziskava Jadrana. V vodah ob severodalmatinski obali se mudi komisija znanstvenikov v svrhu proučevanja tega še malo raziskanega dela našega Jadrana. Člani te komisije, ki se nahaja trenutno v Sali na Dalmaciji, so: profesor zagrebške univerze dr. Vale Vouk kot botanik in algolog, univ. prof. I. Pevalak kot geobotanik, prof. ljubljanske univerze dr. Jovan Hadži in njegov asistent dr. Kenk kot zoolog, dr. M. Hirt kot zoolog, dr. I. Poljak kot geolog. Komisiji

se je pridružil tudi dr. C. Iveković v svrhu arheoloških in umetnostnih študij.

— Napad s plinom na mirno mesto. Popolnoma neprosivoljen poskus s plinom se je odigral te dni v francoskem kraju Annemasse pri Zenevi. Vsled vročine je eksplodirala na kolodvoru pošiljatev 12.000 kg tekočega klor, ki je prišla iz Švice. Takoj je legel zelenkast oblak nad mesto, in vse se je skušalo rešiti. Sosednji hoteli so bili v naglici evakuirani s pomočjo avtomobilov. Kljub temu pa se ni moglo preprečiti, da ne bi bilo treba poslati 50 oseb z deloma težkimi pojava zastrupljenja v bolnice.

— V Shanghai-u pobijajo inozemce. Glasom poročil iz Londona je izbruhnilo te dni v Shanghai-u resno gibanje proti inozemcem. Mob je pobil dva angleška policista ter poskusil naskočiti med krikli »Pobijte tujece!« policijsko postajo. Policija je oddala par streljav preko glav ekcedentov, da bi jih prestrašila. Ko to ni pomagalo, je ustrelila v razburjeno množico. Dvajset oseb je obležalo mrtvih, mnogo pa težko ranjenih. Trideset kolovodij, ki se rekrutirajo večinoma iz dijaških krogov, je bilo aretovanih. Množica je ubila s kamni enega policista. Med ekcedenti je bil razširjen pamflet, v katerem se napada imperializem Anglije, Francije, Japonske in Zedinjenih držav, ki se jim očita, da izmzgavajo Kitajsko. Pozneje so se nemir ponovili. Dijaki so se zbrali na glavni cesti. Ko so hoteli navalliti na policijo, je uporabila požarno brizgalno. Dijaki so pričeli metati kamenje, nakar je policija zopet streljala. Pet demonstrantov je bilo težko ranjenih. Dijaki so sklicali shod ter prisilili predsednika trgovske zbornice, da je podpisal poziv, s katerim se proklamira generalni štrajk. Dalje so sklenili na shodu več ekstremnih resolucij, med drugim proglasijo bojkot inozemskih bank in novčanice, zahtevajo kontrolo mestne policije, ki naj jo vrše Kitajci, odstranitev inozemskih vojnih ladij, izpostavitve aretovanih kolovodij, kaznovanje »moralcev« dijakov in delavcev, odškodnino za »žrtve« nemirov in začasno suspenzijo izterjavanja mestnih davkov. — Eden od govornikov je govoril tako razburjeno, da ga je zadela sredi govora kap in se je zgrudil mrtev na tla. V Shanghai je poslanih več inozemskih bojnih ladij.

— Umor Sirdarja inspiriran od boljševikov. O tem umoru smo poročali pred nekaj tedni. Sedaj poročajo iz Kaira, da je doprinesla aretacija 16 komunistov iz Kaira in Aleksandrije dokaz, da so nameravali komunisti vprijeti v Egiptu revolucijo. Baje so oblasti zaplenile dokumente, ki so jako kompromitirajoči za moskovsko vlado. Dalje je ba je dokazano, da zadene sovjetsko vlado tudi odgovornost za umor Sirdarja.

— Komunistični kravali v Linzu. Na binokostno nedeljo so imeli v Linzu shod veterani. Naknadno so sklicali tudi komunisti svoj shod, ki ga je pa oblast prepovedala, da prepreči eventualne spopade. Komunisti so prepoved ignorirali, dobili so ojačenje z Dunaja ter priredili obhod po onem delu mesta, kjer so zborovali veterani. Pri tem je prišlo do hudih spopadov s policijo. Okrog 250 komunistov je bilo aretovanih. Nekaj so jih izročili sodišču, druge pa so poslali v tovrstnem vlakom nazaj na Dunaj. Pri telesni preiskavi se je ugotovilo, da je bilo mnogo komunistov oboroženih z revolverji, bodali, gorjaci in jermeni, dasi jih je mnogo razorožila pred odhodom z Dunaja policija, ki jim je odvzela tudi sovjetske zastave.

— Smrtne nesreče pri konjski dirki. Iz Prage poročajo, da se je ponesrečila na tamkajšnji zadnji konjski dirki aristokracija. Podstajky-Lichtenstein. Pri padcu se je tako poškodovala, da je umrla.

— Volkovi pri Sarajevu. V poslednjem času so se pojavili v neposredni bližini Sarajeva zopet volkovi. Ako se pojavljajo po zimni, ni posebno čudno, toda ob lepem poletnem času jih ni bilo videti doslej še nikdar v bližini mest in vasi. Zdi se, da gre v tem slučaju za zelo nevarne zveri, ker udirajo v staje in koljeje jance. Tako je udrl te dni v neposredni bližini Vasina bana, priljubljene izletišča Sarajevčanov, volj v stajo seljaka Osmanovića in raztrgal pet ovac. En dan prej je jih požrl Plakalović sedem. Navadno se zgodi, da navali volk na živino na paši. Do sedaj je raztrgalih preko 40 ovac in jagnjet. Mnogo ljudi je videlo nevarne zveri, niso jih pa mogli pobiti, ker niso imeli orožja.

— Visokošolka — služkinja. Nedavno je nastopilo pri rabincu Mešulomu v Beogradu mlado dekle mesto služkinje. Vidosava ji je ime, bila je izredno pridna in inteligentna. Tako inteligentna, da se je rabinec kar čudil. Nenadoma pa je postala deklica konsterinana, in njene telesne forme so se sumljivo izpremenile. Mešulom jo je interperiral radi tega med štirimi očmi in izvedel je sledeče: Vidosava, študentka filozofije, je iz ugledne in bogate meščanske hiše. V Kovusu, kjer žive njeni roditelji, se je seznanila na plesu z nekim beograjskim bančnim uradnikom. Iz znanstva se je razvila ljubezen, in razmerje je postajalo vedno intimnejše. Leto dni sta se shajala zaljubljenca na tajnih sestankih. Sprva samo v Kovusu, pozneje, na višku ljubezenske sreče, tudi v Beogradu. Nakrat je prišla nesreča: Vidosava je opazila, da je v blagoslovljenem stanu. Iz strahu pred škandalom in batinami je pobegnila s 30 dinarji v žepu v Beograd. Ves dan je čakala na cesti, da je prišel njen ljubljani Branko iz banke. Povedala mu je, kako stvar stoji ter ga prosila, naj je v tej tiski ne zapusti. Toda Branko je vse preje kakor gentleman. Odpravil jo je s štirimi »kovačiči« ter se poslovil od nje. Tri dni je begala nesrečna deklica po Beogradu, nato pa je premagala ponos ter si poiskala mesto služkinje. Imela je srečo. Rabinec Mešulom je dober človek. Ko je slišal žalostno zgodbo akademično obražene služkinje, je poslal deklico na svoje stroške na kliniko, sam pa se je peljal k nje-

nim roditeljem ter izposloval splošno in popolno spravo.

— Kapetanova soproga in beg. V Prizrenu vzbujala veliko senzacijo pobeg soproge kapetana Tihomira Simonovića, ki je ušla v Albanijo k svojemu prijatelju Gjami-begu. Gjami-beg, bivši jugoslovanski oficir, je sedaj višji uradnik v Albaniji. V Djakovici se je seznanil s kapetanovo soprogo, in takoj se je vnela huda ljubezen med njima. Te dni, ko je bil Simonović na službenem potovanju, sta prišla ponjo dva Albanca. Iz Krume mu je poslala poslovilno pismo, v katerem pravi, da se ne vrne nikdar več iz Albanije.

— Konec zanimivega procesa. Te dni se je končal v Turn-Severinu proces, ki je imel jako zanimiv potek. Obtožen je bil vodja rumunskih fašistov in antisemitov Zelja Krdianu iz Jassyja, radi uboja mestnega prefekta. Do uboja je prišlo takole: Leta 1923. so priredili dijaki v Jassyju protizidovske demonstracije, ki jih je jassyjski policijski prefekt energično udušil. Policijski prefekt je imel nekoliko hudih spopadov s študenti, ki so prišli vsled tega v sodnijsko preiskavo. Ob priliki nekega zaslišanja je ustrelil Zelja Krdianu policijskega prefekta s samokresom ter ranil dva policijska stražnika. Radi tega čina je prišel pred poroto. Oblasti so odredile z ozirom na to, da bi utegnili priti ob priliki obravnave v Jassyju do kakih incidentov — da se ima obravnava vršiti v mestu Fokkani. Tam bi se bil imel začeti proces že sredi meseca marca. Ker so pa tam fašisti parkrat demonstrirali, je bilo delegirano porotno sodišče v Turn-Severin, kjer se je proces te dni tudi vršil in končal. Oblasti so podvezle vse mere za vzdrževanje reda, ker je prišlo v mesto mnogo obtoženčevih pristašev. Razpoloženje v sodni dvorani je bilo že začetkom procesa jako ugodno za obtoženca. Več advokatov se mu je ponudilo za zagovornike, dočim ni mogla vdova ubitega policijskega prefekta dobiti nobene zastopnika ter se je zavzel zanjo prostovoljno predsednik rumunske sekcije lige človeških pravic Kosta Evru. Tekom obravnave je zapustila vdova policijskega prefekta sodno dvorano ter si poiskala službo. Videla je v naprej, kako bo končala obravnava. Porota je bila sestavljena iz pripadnikov raznih stanov, po večini iz pripadnikov krogov inteligence. Po pet ur trajajočem posvetovanju je bila razglašena oprostila razsoda.

— Maščevanje nesrečno zaljubljenega pritlikavca. V dolini Miechardstal pri Dunaju je bil izvršen na binokostno nedeljo strašen zločin. Pomožni delavec Engelbert Baar in zlatarski pomočnik Josef Meisinger sta zadavila na bestialen način na nekem travniku svojo prijateljico, 23-letno pomožno delavko Adelo Schulz ter mrtvo truplo onečastila. Umor je inspiriral pritlikavi Meisinger, da se maščuje nad Adelo Schulz, ker je odklonila njegove ljubezenske ponudbe. Palčku se je posrečilo, prepričati svojega srečnejšega tekmeca, da ga vara Adela Schulz z nekim »Poldlom«, ki niti ne eksistira. Na ta način je vzbudil v fantu ljubosumnost in ga pregovoril, da mu je pomagal pri umoru. Baar je povabil Schulzovo na izprehod. Trojica je sedla v travo, in v dogovorjenem trenutku je navalil Baar na svojo prijateljico ter jo pričel daviti. Ko mu je izpolzela čez nekaj minut roka, je nadaljeval delo Meisinger. Rabil je dvajset minut predno je zadušil deklico. Ko je bila mrtva, sta ji utaknila v usta kos lesa ter jo onečastila. Po težkih, a neumornih rešeršah je izsledila policija oba morilca že na binokostni pondeljek. Možakarja sta priznala.

— Koliko se bo zidalo v Moskvi novih hiš. Moskovska zveza stavbenih združenj je potrdila te dni gradbeni načrt za tekoče leto. Ta načrt naj vsaj deloma odpmore stanovanjski krizi. Moskovske zadruge bodo zgradile letos iz lastnih sredstev 50 hiš, okrožne zadruge pa okrog 100. Kako malo se zida v Moskvi, je razvidno najbolj iz števila nezaposlenih stavbenih delavcev, ki znaša danes, med sezono, nad 24.000.

— Vlak razmesaril mladeniča pri Sežani. Na binokostni pondeljek zjutraj ob 6.30 je našel neki železniški čuvaj v bližini Sežane na progi strašno razmesarjeno moško truplo. Noge so bile popolnoma odtrgane od života in so ležale par metrov vstran, glava je bila tako zmečkana, da mrtveca ni bilo mogoče spoznati. Ker ni imel pri sebi nobenih dokumentov ni bilo mogoče ugotoviti, če gre za nesrečo ali samomor. Bolj verjetno je zadnje. Truplo so prepeljali v Sežano. Mož je bil star približno 28 do 30 let.

— Nevaren tišek v kletki. Pred dnevi se je v Ljubljani mnogo govorilo o drznem roparskem napadu na Orlah. Seveda se je mnogo tudi pretravalo. Popolnoma stvar še do danes ni pojasnjena. Toliko pa je gotovo, da je Miha Jevšjak, ki je rogovilil zvečer po Mlakarjevem podstrešju, planil nenadoma na posestnika ter ga udaril po glavi, da se je onesvestil, nevaren tišek. Fant sicer taji, da bi bil imel namen Mlakarja oropati in mogoče je, da je imel kak drug namen — to bo dognalo sodišče. — Vendar pa je ugotovljeno, da je nasilen človek in tudi nevaren tat. Ob priliki hišne preiskave so namreč našli pri njem razne ukradene stvari, cekine, zlato, srebro in drugo. Te stvari so bile ukradene dne 18. maja pri posestniku Remcu na Bizoviku, njihova vrednost znaša 10.000 dinarjev. Jevšjak je vlom priznal.

— Igralec univerzitetni lektor. Na varšavskem vseučilišču je vzpostavljen znova lektorat za umetnost govora in izgovarjanja. Lektorjem je bil imenovan član narodnega gledališča M. Frenkel, eden od najbolj znanih igralcev in mojster v umetnosti govora.

— Društvo »Pravnik« opozarja svoje člane na pomladanski izlet, ki ga priredi v nedeljo, 7. t. m. na Janče. Odhod iz Ljubljane zjutraj ob 7. uri 44 minut z vlakom iz glavnega kolodvora do postaje Laze. Odtam na hrib in potem čez Stango v Šmartno pri Litiji (Robavs). Povratek v Ljubljano z večernim vlakom, ki odhaja iz Litije ob 20. uri 38 minut, v smeri Zagreb ob 18.31 oziroma proti Mariboru ob 18.31 ali pa 23.56.

Naš novi roman.

V kratkem pričnemo objavljati senzacijonelen roman Roberta Krafta

„V oklopnjaku okoli sveta.“

Opozorite svoje prijatelje, da se takoj naroče na »Narodni Dnevnik«, da ne zamude začetka tega nad vse zanimivega romana.

Ljubljanska porota.

Požigi v Mošnjah na Gorenjskem.

Pred večerajšujo poroto se je obravnaval slučaj čestih požigov v Mošnjah pri Brezjah, ki je prizadel sodišču že dokaj posla. Prad porotniki sede trije obtoženci, in sicer:

Anton Sitar, leta 1882. v Zg. Dupljah rojeni in že predkaznovani zidar iz Mošnj, ki je obtožen, da se je dne 2. decembra 1924, okrog 4. ure zjutraj splazil na hlev posestnika Jožefa Valjavca v Mošnjah, poln nad podom se nahajajočo mrvo z bencinom ter jo zažgal. Vsled tega je pogorelo gospodarsko poslopje in je bil Valjavec oškodovan za 95.000 Din, od katerih je krila zavarovalnica 39.500 Din. S tem dejanjem je povzročil možnost razširjenja požara in pod takimi okolnostmi, v katerih je bilo človeško življenje izpostavljeno očitni nevarnosti.

Druga dva obtožena sta leta 1883. rojeni France Boncelj, gostilničar v Mošnjah in njegova 43 letna žena Marija, katerima očita obtožnica, da sta pod obljubo nagrade 5000 kron nagovarjala in napeljavala Sitarja k požigu, mu dala bencin in sveče in tako pripomogla h gotovi izvršitvi dejanja.

France Boncelj je živel v sovrastvu s pogorelcem Valjavcem, ker ga je ta nekoč ovdal radi pokvarjenega vina in ker je pri njemu stanovala neka Pogačarka, ki je Boncelja ob priliki ovadila financir radi krive napovedi kupnine hiše, vsled česar bo zadel Boncelja precejšnja globa.

Boncelja usodni dan ni bilo doma, ker se je odpeljal, brez vsakega pravega opravka s kolesom k bratu v Zg. Duplje. Spotoma je pil v neki gostilni od 5. do 11. ure zvečer ter govoril z raznimi osebami, da bi s tem čim bolj podprl svoj alibi.

Takoj po požaru je Valjavec osumil Boncelja požiga in so istega zaprli. V času močnega zavora je nagovorila Marija Boncelj mo-pet Sitarja, naj zažge z deteljo oblozeni kozolec Marije Odarjeve v Mošnjah, da bi s tem spravila svojega moža, češ, saj zdej, ko je on v zaporu, tudi požigajo, iz jda. Sitar ji je storil to »uslugu«, za kar mu je ona dala 200 Din, onih 5.000 kron za prvi požig pa ni prejel. Kasneje je Bonceljeva neprimisljeno, posredno preko drugih ljudi ovadila Sitarja, da je on požigalec, na kar je ta, videč, da mu vse tajejše nič ne pomaga, oboji požig priznal in povedal, da sta ga drugo- in tretjeobtoženec k temu že nekaj mesecev nagovarjala, čemur pa se je on dolgo upiral, končno pa vendar podlegel.

Izpovedbe obtožencev si v vsem popolnoma nasprotujejo. Bonceljeva dosledno tajita, čeravno večkrat zaideta v protislovja. Sitar odkrito vse priznava, izgovarja pa se s slaboumnostjo.

Tekom popoldneva je bilo zaslišanih osem prič, ki pa v bistvu niso mogle izpovedati ničesar konkretnega.

Obtoženega Sitarja sta preiskala sodna psihijatra dr. Robida in dr. Güstl, katerih izvedeniško mnenje pravi, da je akutna psihiza izključena, tudi za čas inkriminiranega dejanja, pač pa kaže Sitar precejšnjo duševno omejenost, ki se jo more označiti kot lahko slaboumnost. Obtoženec je napravil na nju vtis odkritosrčnega človeka in ni simulant, vendar je dopuščena polna odgovornost za dejanje. Sicer je pa zelo vdan alkoholu.

Obravnava je trajala s kratkim opoldanskim odmorom dveh ur, ves dan do 6. ure zvečer, ko je bila preložena do bodočega porotnega zasedanja na predlog zagovornika Bonceljevih dr. Krejčija in sicer z utemeljitvijo, da se mora sodišče radi Sitarja informirati pri bolnicah v Zagrebu, Gradcu, Dunaju itd., kjer so ga baje zdravili radi slaboumnosti in drugih bolezni. Tudi je treba dobiti vojaške superarbitracijske listine iz za časa vojne in treba se je prepričati o trditvi, da je bil tudi Sitarjev oče slaboumen ter da je umrl na tej bolezni. Vsled tega se odstojijo spisi preiskovalnemu sodniku.

Senatu je predsedoval dr. Kaiser, votanta sta bila dr. Savojec in dr. svetnik Golija, državno pravdnštvo je pa zastopal drž. pravdnik dr. Ogoreutz. Antona Sitarja je zagovarjal dr. Kokalj, Franceta in Marijo Boncelj pa dr. Krejči.

Novi vozni red.

V noči od 4. na 5. junija t. l. ob 24. uri stopi na vseh progah drž. železnice novi vozni red v veljavo.

Najvažnejše zveze odnosno spremembe so: Med Ljubljano in Beogradom vozita v vsaki smeri dva brzovlaka. Dnevni brzi vlak odhaja iz Ljubljane gl. kol. ob 8. uri 36 minut ter prihaja v Beograd ob 22. uri; v obratni smeri odhaja iz Beograda ob 7. uri 40 minut ter prihaja v Ljubljano ob 21. uri 32 minut. Ta brzi vlak vozi od odnosno do Monakovega preko Jesenice—Beljaka in ima sledeče direktne vozove: Beograd—Berlin, Beograd—München, Zagreb—Celovec, Beograd—Milano in Bukarešta—Trst. V Ljubljani ima ta brzi vlak zvezo na brzi vlak, ki odhaja iz Trsta ob 1. uri in prihaja v Ljubljano ob 7. uri 25 minut in v obratni smeri na brzi vlak, ki odhaja iz Ljubljane ob 22. uri 45 minut ter prihaja v Trst ob 4. uri zjutraj. V Trstu

ima ta vlak direktno zvezo v odnosu in Pariza. V medsebojnem prometu postaja proga Ljubljana gl. kol. — Rakek velja pri teh dveh vlakih znižana tarifa po cenah za potniške vlake. Nočni brzdovlak odhaja iz Ljubljane gl. kol. ob 17. uri ter prihaja v Beograd ob 7. uri 25 minut in v obratni smeri odhaja iz Beograda ob 20. uri 10 minut ter prihaja v Ljubljano ob 11. uri 6 minut. Ta brzi vlak ima poleg direktnih osebnih vozov in spalnega voza Beograd—Ljubljana še sledeče direktne voze: Beograd—Bistrica Boh. jez., Beograd—Trst in Zagreb gl. kol.—Beljak.

Med Mariborom in Beogradom vozi en par brzih vlakov in sicer odhaja iz Maribora gl. kol. ob 14. uri 10 minut ter prihaja v Beograd ob 6. uri 40 minut in v obratni smeri odhaja iz Beograda ob 22. uri 5 minut ter prihaja v Maribor gl. kol. ob 14. uri 34 minut. Ta brzi vlak ima sledeče direktne voze: Beograd—Dunaj, Beograd—Rog. Slatina, Zagreb—Praga in Zagreb—Dunaj.

Simplon Orient ekspresna vlaka Pariz—Carigrad vozita še nadalje preko Trsta—Ljubljane—Zagreb—Beograda in Sofije. V smeri proti Carigradu odhaja iz Ljubljane ob 2. uri 12 minut in v smeri proti Parizu odhaja iz Ljubljane ob 3. uri 28 minut.

Ostali mednarodni brzi vlaki, kakor Dunaj—Trst, Praga—Trst, Budimpešta—Trst in Monakovo—Trst so ostali več ali manj neizpremenjeni.

Vozni red lokalnih potniških vlakov se v bistvu ni veliko izpremenil. Predložili so se le posamezni vlaki, največ iz prometno-tehničnih ozirih in sicer:

Na progi Ljubljana—Maribor odhaja jutranji iz Maribora 30 minut kasneje, vsled česar so se za istotoliko spremenili tudi jutranji vlaki iz priključnih prog, kakor iz Slov. Bistrice mesto, Zreč, Rogateca, Velenja in Zagreba. Večerni vlak iz Ljubljane (ob 18. uri 40 minut) odhaja za 50 minut preje in ravnotako večerni vlak iz Maribora (ob 18. uri 55 minut) za 50 minut preje. Nočni potniški vlak iz Ljubljane proti Mariboru odhaja za 40 minut preje, t. j. ob 23. uri 15 minut in iz Maribora proti Ljubljani za 30 minut preje, t. j. ob 23. uri.

Na progi Ljubljana Rakek vozi po novem voznom redu en vlak več, t. j. oni, ki posreduje direktno zvezo z dnevnim beograjskim brzim vlakom v Pariz; odhod iz Ljubljane ob 22. uri 45 minut.

Na gorenski progi odhaja popoldanski vlak (ob 15. uri 10 minut) za 20 minut preje večerni vlak prihaja v Ljubljano za 45 min. preje, t. j. ob 21. uri 5 min. Nedeljski izletniški vlak odhaja iz Ljubljane za 37 minut kasneje, t. j. ob 5. uri 22 minut in prihaja v Ljubljano za eno uro preje, t. j. ob 22. uri 20 minut.

Na dolenski progi vozita mesto dosedanjih nočnih mešanih vlakov, pospešena potniška vlaka, ki imata v Karlovcu zvezo na odnosno od brzih vlakov proti odnosno od Sušaka; odhod iz Ljubljane ob 23. uri, prihod v Sušak ob 9. uri 1 minuto, odhod iz Sušaka ob 20. uri 36 minut, prihod v Ljubljano ob 5. uri 10 minut. Pri tem vlaku se nahaja direktni voz I., II. in III. razreda iz Monakovega v Sušak. V Ljubljani gl. kol. prihaja ta direktni voz iz Jesenic s potniškim vlakom ob 21. uri 5 minut in odhaja s potniškim vlakom ob 6. uri 43 minut. V Jesenicah ima zvezo na brza vlaka, ki vozita od Monakovega do Trsta.

Na progi Celje—Dravograd Meža prihaja jutranji vlak v Celje za 37 minut kasneje, t. j. ob 7. uri 7 minut. Na progi Maribor—Prevalje odhaja popoldanski vlak iz Maribora za 1. uro 13 minut preje, t. j. ob 13. uri 42 minut in večerni vlak za 58 minut preje, t. j. ob 18. uri 12 minut.

Na progi Ormož—Murska Sobota vozijo tri pari vlakov. Prvi odhaja iz Ormoža ob 8. uri 30 minut zvezo iz Maribora (ob 5. uri 27 minut) in iz Maribora (ob 8. uri 27 minut) in tretji ob 17. uri 42 minut zvezo iz Ljubljane (ob 12. uri 10 minut) in iz Maribora (ob 15. uri 27 minut). Prihodi v Ormož ob 8. uri 1 minuta zvezo v Ljubljano (ob 14. uri) in Maribor (ob 10. uri 2 minuti), ob 15. uri 54 minut zvezo v Ljubljano (ob 1. uri 22 minut) in Maribor (ob 18. uri) ter ob 20. uri 20 minut zvezo v Ljubljano (ob 3. uri 5 minut) in Maribor (ob 23. uri 22 minut). Na progi Ljutomer—Radgona vozijo tri pari vlakov zvezo na vlake proge Ormož—Hodoš. Vsled tega se ukine z upeljavo novega voznege reda promet vlakov iz Maribora preko Spilja v Radgono. Pri vseh ostalih vlakih se le delne brezpomembne spremembe.

Popolni vozni redi so razvidni iz stenskih vozniških redov, ki se dobe tudi v nakup na vseh postajah. Cene za en izvod stenskega

voznega reda Ljubljanske direkcije (na dveh listih) je 20 Din.

Glas iz občinstva.

ZELO ZNAČILNO.

Časopisa »Jutro« in »Slov. Narode« prinašata skoraj v vsaki številki razne slike bodisi iz domačega življenja, bodisi iz tujine — največ pa iz tujine. Ze dolgo časa opazujem, da prinašata oba dosledno slike iz Nemčije, zlasti Hindenburg in Nemški muzej jima je prirastel k srcu. Značilno je za oba časopisa, da niti eden ni prinesel niti ene slike o velikih sokolskih slavnostih v Pragi. Pa menda ja ne pomeni to vpliv »Länderbanke«.

Gospodarstvo.

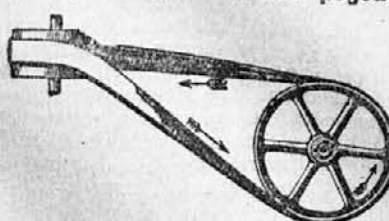
LJUBLJANSKA BORZA,

dne 3. junija 1925.

Vrednote: 7% investicijsko posojilo iz leta 1921 bl. 62.50; Celjska posojilnica d. d. Celje den. 200, bl. 200; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 225, bl. 250; Merkantilna banka, Kočevje den. 104, bl. 110; Prva hrvatska štedionica, Zagreb den. 800, bl. 805; Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Ljubljana den. 185, bl. 195; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana bl. 134; Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana bl. 375; Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana den. 100 bl. 113; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 265, bl. 280; 4½% zastavni listi Kranjske deželne banke den. 20; 4½% kom. zadolžnice Kranjske deželne banke den. 20.

Blago: Smrekovi in jelovi hlodi, od 25 cm prem. napr., 4 m dol., fco nakladalna postaja den. 260; brzojavni kostanjevi drogi, 6 m dolž., 25 cm deb., fco meja den. 400; Smrekove in jelove deske, 20, 25, 30, 40 in 50 mm, fco meja, 6 vag. den. 580, bl. 580; čreslo, suho, v ovojih, fco nakladalna postaja bl. 42; pšenica Rosafé, 80 kg, rinfusa, prompt., par. Ljubljana bl. 470; pšenica avstralska, rinfusa, prompt., par. Ljubljana bl. 465; pšenica Hard Winter 2, rinfusa, prompt., par. Ljubljana bl. 470; otrobi pšenični, drob., par.

la KNOCH-jermena za pogon

vedno na skladišču.

A. LAMPRET, Ljubljana

KREKOV TRG ŠT. 10. — TELEF. 247.

Ljubljana bl. 215; oves, makedonski, orig., par. Ljubljana bl. 355.

BORZE.

— Zagreb, dne 3. junija. Devize: Curih 11.655—11.755, Praga 178—180.40, Pariz 299—304, New York 59.82—60.62, Trst 242.32—245.32, Berlin 14.425—14.575, Dunaj 0.0845—0.0857.

— Curih, dne 3. junija. Beograd 8.60, Pariz 25.65, London 25.078, Milan 20.95, Praga 15.325, New York 516.

Hmelj, Zatec, 29. maja. Mrčesa je vedno več. Zato bo letošnje leto prav »ušivo«. Razpoloženje na tržišču se je zboljšalo, cene se polagoma dvigajo.

SOKOLSTVO.

Ljubljanski Sokol, Šiška, Sokol I in Sokol II prirede v četrtek 4. jun. ob 8. uri zvečer v veliki dvorani Narodnega doma Tyršev večer v spomin ustanovitelja Sokolstva in otvoritev Tyrševega doma v Pragi. Prireditve se udeležijo članstvo teh društev. Cenj. narodno občinstvo vladno vabljenno. — Zdravo!

Izdajatelj: dr. Josip Hacin.

Odgovorni urednik: Zveznikar Aleksander. Tiska tiskarna »Merkur« v Ljubljani.

Edgar Rice Burroughs:

Tarzanovi doživljaji v džungli.

Gunto se je pripravljaj na napad. Tarzan je poznal te znake. Vedel je, da bodo ostali samci istočasno navalili. Tedaj bo konec vsega. Na drugi strani jase se je v gošči nekaj premikalo. Tarzan je to opazil prav v trenutku, ko je naskočil Gunto s strašnim bojnim krikom opic. Tarzan je zakričal čuden klic in se sklonil, da parira napad. Tudi Taug se je sklonil in Bulabantu, ki je bil sedaj prepričan, da se bijeta na njegovi strani, je naperil kopje in odbil prvi opičji napad.

Naenkrat je prilomastila iz džungle za hrbtom napadajočih opic ogromna masa na jaso. Tromba besnega slona je premagala krike človeških opic in slon Tantor je planil kot blisk na odprto jaso, da pomaga svojemu prijatelju.

Gunto ni prišel več v dotiko z opičjim človekom, niti en zob se ni več zasadil v meso ne ene, ne druge stranke. Strašno donenje Tantorjevega bojnega klica je pognalo samce v zmešanem begu na drevje, kjer so se pričeli kregati in blebetati. Tudi Taug je z njimi vred pobegnil. Le Tarzan in Bulabantu sta vztrajala. Slednji je ostal, ker je videl, da Tarzan ni pobegnil in ker je imel toliko poguma,

da je na strani onega, ki se je očitno zanj postavil, pričakoval gotovo in strašno smrt.

A Gomangani je videl v svoje največje preseenečenje, kako se je strašni slon ustavil pred opičjim človekom in ga s svojim dolgim, vitkim rilcem božal.

Tarzan se je okrenil k zamorcu. Pojdi! je rekel v jeziku opic in mignil v smer k Mbongini vasi. Čeprav Bulabantu ni razumel besed, je vendar razumel migljaj in je nemudoma ubogal. Tarzan je gledal za njim, dokler ni izginil. Vedel je zagotovo, da ga opice ne bodo zasledovale. Potem je rekel slonu: Vzemi me nase! in slon ga je sprožil kot pero na svojo glavo.

Tarzan se podaja na svoj dom pri veliki vodi, je zaklical opičji človek na drevju zbranim opicam. Vsi ste bolj nori, kot mali Manu, le Taug je izjema. Taug in Teeka smeta obiskati Tarzana, drugi pa naj se varujejo. Tarzan je končal s Keršakovim plemenom.

Spodbodel je Tautorja z usnjatim palcem, da je korakala velika žival preko jase, opice pa so gledale za njima, dokler jih ni džungla sprejela.

Še pred solnčnim zahodom je pričel Taug za prazen nič preprič z Guntom in ga ubil.

Cel mesec ni pleme ničesar slišalo o Tarzanu. Najbrže mnogi sploh niso mislili nanj. A nekateri so ga bolj pogrešali, kot je mogel slutiti. Taug in

Teeka sta mnogokrat želela, da bi se vrnil in Taug je pač desetkrat sklenil, da pojde na pot in obišče Tarzana v njegovem domu na obrežju. A vsakokrat ga je kaj zadržalo.

Neko noč je ležal Taug in ni mogel zaspati; gledal je v zvezdnato nebo in se spominjal čudnih stvari, katere mu je nekoč razlagal Tarzan — da so svetle točke oči mesojedov, ki preže v nebeški temi na luno Goro, da je nekoč požoro. Čim dalj je mislil na te stvari, tembolj je bil zmešan.

V tem trenutku se je zgodilo nekaj čudovitega. Baš, ko je pogledal Taug na luno, je opazil, da je izginil del njenega roba, prav, kot bi kdo glodal njen bok. Luknja se je vse večala. S krikom je planil Taug pokonci. Njegovo blazno kričanje je spravilo vse pleme preplašenih opic v njegovo bližino.

Glejte, je kričal Taug in kazal na luno. Glejte, tako se je zgodilo, kot je pravil Tarzan. Numa je skočil skozi drevje in hoče Goro požreti. Zmerjali ste Tarzana in ga pregnali iz plemena. Sedaj lahko vidite, kako moder je bil. Sedaj naj le kdo, ki Tarzana sovraži, pomaga Gori! Glejte oči okoli nje v temni džungli, kako vse preže na Goro! V nevarnosti je in nobeden ji ne more pomagati — nobeden razen Tarzana. Kmalu bo Numa vso Goro požrl in potem smo brez luči, ko se vleže Kudu spat. Kako naj brez Gorine luči plešemo dum-dum?

(Konec sledi.)

GAMAUFOVO umetno gnojilo za cvetlice

je izborno učinkovito sredstvo, katero omogoči rastlini do izredno bujnega razvoja in vzbudi v cvetu mnogo intenzivnejšo nianso barve. Cena zavojčku Din 3.—.

Razpošilja društvo:

„VRTNARSKA ŠOLA“ V KRANJU.

Stalna zaloga: Herzmansky, Korsika, Adria, Bajc, Urbanič, Kane.

MALI OGLASI

Cena oglasa do 20 besed Din 3.—, vsaka nadaljnja beseda 30 para.

Abadie

»garetni papir« opet stalno na volgi A. Lampret, Krekov trg 10.

Enodružinska

priprosta tudi lahko kmečka hiša se kupi na periferiji mesta Ljubljane. Ponudbe z navedbo cene in lege na upravo lista pod: »Dome«.

10.000 do 15.000 Din

posojila se odda. Pogoji popolnoma varnost in primerne obresti. Ponudbe na upravo lista pod: »Varnost«.

Za 700 Din

mesечно gre vpokojenec, bivši skladnik več 4 jezikov in vseh pisarniških del kot sluga, inkasanti, paznik, nočni čuvaj, skladiščnik ali sluhono. Cenjene ponudbe prosi na upravo lista pod: »Zanesljiv 700«.

Trgovski uradnik

perfekten knjigovodja in korespondent z dolgoletno prakso išče primerne mesta pri večjem podjetju. — Ponudbe pod »Prvovrstna moč« na upravo lista.

Instrukcije

v vseh predmetih daje dijak gimnazije. — Naslov se izve v upravi.

Seznaniiti

se želi mlada gospodična z istotakim gospodom v svrhu skupnih izletov. Cenjene ponudbe na upravnishvo lista pod »Vesna«.

Uradnica

z večletno prakso vešta popolnoma vseh pisarniških del, išče službo na deželi. — Ponudbe prosi na upravo lista pod šifro »Vesna in marljiva«.

Najboljši šivalni stroji in kolesa so edino le

Josip Petelinc-a

znanke

GRITZNER, PHÖNIX in ADLER

za rodbino, obri in industrijo

Ljubljana blizu Prešernovega spomenika

Pokup vazenja brezplačno. Večletna garancija. Delavnica za popravila. Na velikto. Telef. 913. Na malo.

„Opeka“

prvovrstne zidake priporoča opekarna

„EMONA“ D. D.

v Ljubljani — Tovarna na Viču (Brdo) — Pisarna v Pražakovi ulici 3, prtljiče.

Sprejme se

več gospodičen na zelo dobro domačo hrano. — Naslov pove uprava lista.

Kupi se

še dobro ohranjen cepin. — Ponudbe na upravo lista pod »Planinec«.

Prava uteha za živčno bolne

je moje ravno izdano delo! V istem se na podlagi mnogih dolgoletnih izkušenj razlaga vzrok, postanek in zdravljenje živčnih bolezni.

Ta evangeli zdravja

pošljemo vsakemu, kdor se obrne na spodaj označen naslov, brezplačno.

Tisoče zahval

dokazuje stvarni uspeh, izključno znanstvenega in poučnega dela za dobrobit človeštva, katero toliko trpi. Kdor spada k

ogromni množini živčno bolnih,

kdor trpi radi raztresenosti, strahu, slabega spomina, nervoznega glavobola, pomanjkanja spanja, pokvarjenega želodca, prevelike občutljivosti bolečin v členkih, splošni ali delni slabosti, ter ostalih brezštevnih pojavov,

mora si naročiti moje tolažečo knjižico!

Kdor isto pažljivo bere, zadobi pomiritev, prepričanje, da obsija zelo enostavna pot k življenju in zdravju! Ne čakajte, ampak pišite še danes na naslov

F. PASTERNAK, BERLIN S. O., Michaelkirchplatz 13, Abt. 146.

Naznanilo.

Naznanjam, da sem otvoril notarsko pisarno v Ljubljani, Sodna ulica šte. 11.

KAROL BLEIWEISS, notar.

Prispevajte za tiskovni sklad „NARODNI DNEVNIK“